

WIJ VOEREN ACTIE

Tekst: Jorg Leijten / Foto's: Duncan de Fey

De bezetting van het Bungehuis en het Maagdenhuis in Amsterdam inspireerden Nijmeegse studenten om met een eigen afdeling van De Nieuwe Universiteit te komen. Matthias van Trigt, Floor de Man en Herman ('liever geen achternaam') sloten zich aan bij de protestbeweging. 'Je inzetten voor een betere wereld moet je actief doen.'

MATTHIAS VAN TRIGT (25): 'MISSCHIEN WEL DE STEREOTYPE COMMUNIST'

Tweedejaarsstudent politicologie roept op tot revolutie

"Ik herkende me in de thema's die in Amsterdam werden besproken bij de inname van het Maagdenhuis. Onderwijs moet een publiek goed zijn, en daar hoort publieke controle bij, zeker in het hoger onderwijs. Ik wist: ik wil onderdeel uitmaken van deze beweging. De Nieuwe Universiteit. De Universiteit Utrecht wilde in 2010, toen ik er sociologie

studeerde, uit kostenbesparing het onafhankelijke studentenblad integreren met haar reclameafdeling. Ik nam deel aan de bezetting van het bestuursgebouw die volgde. Ik leerde dat het gevaarlijk is een college van bestuur op zijn woord te vertrouwen. Afspraken moeten zwart op wit staan. Ik was woordvoerder van de bezetters, en omdat ik die taak met genoeg heb vervuld, wilde ik die ervaring voor De

Nieuwe Universiteit weer inzetten. Ik ben misschien wel de stereotype communist: ik lees Marx, voer actie en roep op tot revolutie, al ligt dat laatste nu natuurlijk niet voor de hand. Wel ben ik ervan overtuigd dat hervormingen in het Nederlandse hoger onderwijs de levensstandaard kunnen verbeteren. Dat kan de discussie openen over welke instituties eveneens publiek goed horen te zijn. Ik ben inmiddels vijf jaar politiek acti-

vist. Ik ben lid van de Internationale Socialisten, een revolutionair-socialistische organisatie die op termijn grote veranderingen wil bewerkstelligen. Het kan gaan om economische thema's, maar natuurlijk ook over milieu of racisme. Actievoeren is voor mij niet nieuw, en telkens als ik kan bijdragen aan bewegingen die de wereld willen verbeteren, kijk ik wat ik kan doen. Ik moet wel; ik kan niet anders."

HERMAN ('LIEVER GEEN ACHTERNAAM') (30): 'HET NIJMEEGSE ACTIVISME INSPIREERT ME'

**Masterstudent politicologie
en mede-bezetter van het
Maagdenhuis.**

"Toen ik hoorde van de bezetting van het Amsterdamse Maagdenhuis, vond ik dat waanzinnig interessant. Donderdag ben ik na college op de trein gesprongen en heb ik me tot zondag bij de demonstranten gevoegd. Toen er ook in Nijmegen iets van de grond kwam, moest ik daarbij zijn.

Actievoeren ligt me, met name het meedenken over hoe het beter kan: als politicoloog weet je hoe besluitvormingsprocessen lopen en wanneer je daar als groep invloed op kunt uitoefenen. In 2007 kwam ik naar Nijmegen en het activisme dat hier leeft, inspireerde me om zelf ook demonstraties te organiseren. Tegen het leenstelsel en afgelopen zomer nog voor vrede in Palestina. Ik zie De Nieuwe Universiteit Nijmegen als een nieuw model voor democratie: gericht op participatie, niet op representatie. Sinds de economische crisis groeit het verzet tegen het kapitalistische systeem. Ik voel me zo betrokken bij die beweging dat ik stage ga lopen bij een linkse denktank die sociale groeperingen ondersteunt die het huidige politieke proces willen veranderen.

Ik ben dertig en studeer nog steeds, dat komt vooral doordat ik van alles naast en binnen mijn studie heb gedaan: extra vakken volgen en demonstraties organiseren. Ook heb ik een bestuursjaar gedaan als penningmeester bij studentenvakbond AKKU. AKKU's kritische houding ten opzichte van het universiteitsbeleid sluit aan bij hoe ik de rol van De Nieuwe Universiteit zie."

FLOOR DE MAN (22): 'ALS JE ALLES HEBT GEPROBEERD, MAG JE WAT ONWETTIGS DOEN'

Vierdejaars bachelorstudent scheikunde organiseerde al verschillende demonstraties

"Wanneer mijn idealen in het gedrang komen, sta ik op. Je inzetten voor een betere wereld moet je actief doen. Het stopt niet bij het plaatsen van een berichtje op Facebook. Daarom heb ik enkele Nijmeegse manifestaties mede georganiseerd, zoals die tegen racisme na Geert Wilders' 'minder,

minder, minder'-uitspraak. Gelijkheid en solidariteit vind ik belangrijk. Als voorlichter voor COC Nijmegen leg ik schoolklassen uit waarom iedereen hetzelfde behandeld moet worden, ongeacht seksuele voorkeur. Ook bij de Nieuwe Universiteit strijd ik voor gelijke rechten. Door maatregelen als maximaal vier jaar bachelor en het bindend studieadvies hebben sommige studenten een kleinere kans hun diploma te halen.

De universiteit moet in dienst staan van de maatschappij, niet van de markt. Je krijgt als student niet meer de tijd je tot kritisch academicus te ontwikkelen.

Als voorzitter van Dwars Nijmegen (jongerenafdeling GroenLinks, red.) kon ik mijn idealen op lokaal niveau nastreven. Ik leerde dat je altijd de feiten op een rij moet hebben. Moet weten waarover je praat als je een statement maakt. Inmiddels ben ik

geen lid meer van GroenLinks: de partijlijn sluit niet meer aan bij wat ik denk.

Ik ben een gematigd activist, maar als maatschappelijke belangen in het geding zijn en reguliere wegen niets opleveren, vind ik actie op zijn plaats. En heb je tevergeefs alles geprobeerd om pijnpunten aan te kaarten, zoals in Amsterdam, dan mag je soms best iets onwettigs doen."

WIJNAND MIJNHARDT:

'Veelkoppige hydra is opgestaan'

Wijnand Mijnhardt is hoogleraar **Vergelijkende Wetenschapsgeschiedenis in Utrecht** en een van de vier wetenschappers die in 2013 de knuppel in het hoenderhok gooide met de lancering van Science in Transition (SiT). Het 'Position Paper', telt inmiddels 43 pagina's. De financiering van onderwijs en onderzoek leidt volgens SiT tot 'perverse prikkels', want: het zet een bonus op weer een publicatie, een zoveelste diploma en nog een proefschrift. Die kritiek heeft het debat vleugels gegeven. "In de nieuwe wetenschapsvisie van het kabinet zie je de toon veranderen, wat niet wil zeggen dat er in de praktijk al veel is verbeterd."

Als historicus kent Mijnhardt de voorwaarden voor een succesvolle revolutie: eerst een periode van pamfletten, daarna een massa die opstaat. SiT heeft in de twee jaar van haar bestaan een steentje bijgedragen aan het eerste, de studenten in Amsterdam doen het tweede.

"Ik ben hier ontzettend blij mee. Dit is een prachtig klimaat."

De recente brief waarmee SiT aansluiting zoekt bij de bezetters van het Maagdenhuis is meer dan een adhesiebetuiging. De opstellers waarschuwen voor een te smalle agenda, zoals de focus op de Amsterdamse letterenfaculteit. "Daarnaast ligt er te veel nadruk op medezeggenschap", zegt Mijnhardt.

"Niet dat we dat onbelangrijk vinden, maar het is niet de kern van het probleem dat wij willen aanpakken." Vandaar de schriftelijke oproep aan de studenten om oog te houden voor de financiering van universiteiten, in plaats van bestuurders te bashen. Mijnhardt: "Het probleem is politiek en ligt dus in Den Haag. Daar moeten we ons op richten. Klaar." Heeft de revolutie kans van slagen? Mijnhardt: "In de universiteiten is een veelkoppige hydra opgestaan. Het zal heel moeilijk worden om die nog te bestrijden."

Foto: DUB/ Maarten Hartman

EEN BROEIEND

Sinds begin maart heeft ook Nijmegen een filiaal van het landelijk actiewezen dat in Amsterdam is begonnen. Nou ja, begonnen. Al jaren is het onrustig binnen de universiteiten. Vox schept orde in de wirwar van initiatieven.

Tekst: Paul van den Broek en Jolene Meijerink

25 april 2013

SCIENCE IN TRANSITION is geboren, met de eerste van vier workshops waarin bezorgde wetenschappers proberen de universiteit opnieuw uit te vinden. Die van nu is uit haar voegen gebarsten, gaat gebukt onder perverse financieringsprikkels en levert ondanks hoge werkdruk te weinig kwaliteit. SiT is voorlopig een feestje voor de Randstad-universiteiten, blijkt uit de opkomst.

Radboudianen schitteren door afwezigheid.

17 oktober 2013

Met een **POSITION PAPER** levert Science in Transition haar visitekaartje af. De titel: 'Waarom de wetenschap niet werkt zoals het moet, en wat daaraan te doen is.' Onder de vijf afzenders domineert de Universiteit Utrecht, met als markantste naam die van de medisch decaan Frank Miedema. Wetenschappers in het hele land wordt gevraagd het Paper aan te scherpen.

7 november 2013

Met een tweedaags congres in Amsterdam, onder hoede van de KNAW, scherpt Science in Transition haar manifest aan. De Nijmeegse collegevoorzitter **GERARD MEIJER** verwijst het in zijn nieuwjaarsrede een paar maanden later naar de prullenmand. Slecht geschreven stemmingmakerij, aldus zijn oordeel. Radboud-wetenschappers hoeft Meijer niet te kapitelen: die laten zich tijdens het Amsterdamse congres nauwelijks zien.

DE ACTIEVOERDERS VAN NU STAAN OP DE SCHOUDERS VAN VELE VOORGANGERS. EEN OVERZICHT VAN TWEE RUMOERIGE JAREN.

JIP MENNEN:

'Te veel onderlinge scepsis'

Jip Mennen was voorzitter van de **Universitaire Studentenraad** toen in Nijmegen de Staat van de Universiteit werd opgericht. In een volle collegezaal stond Mennen naast bestuurders en wetenschappers om het studentengeluid te ventileren. Haar punten, de doorgesloten rendementsmaatregelen en de onvolmaakte medezeggenschap, zijn ook nu weer in actiezaaltjes te horen. Maar in Nijmegen kreeg Mennen de zaak toen nog niet in beweging. "Het universiteitsbestuur gaf ons het gevoel dat we gehoord werden", blikt ze terug. "Maar we zijn er met open ogen ingetuind, er is weinig concreets met onze punten gebeurd."

Een obstakel voor de studenten vormde het misnoegen over het pamflet dat in die maanden de actietoon zette, van Science in Transition. "Het is altijd beter om samen op te trekken, maar wij vonden dat pamflet maar niks." De studentenraad en ondernemingsraad vonden hierover geen gezamenlijk standpunt. "En steeds kregen we te

horen dat we de problemen moesten adresseren aan Den Haag."

De veenbrand in Amsterdam slaat maar niet over naar Nijmegen. Mennen was stomverbaasd dat tijdens de oprichting van de Nieuwe Universiteit in Nijmegen ook de studentbestuurders een wat laffe toonzetting kozen, met de bewering dat het 'hier wel goed gaat met de medezeggenschap'. Hoezo goed? Als de medezeggenschap braaf meewerkt, wordt ze door het college van bestuur wel getolereerd, kenschetst Mennen de verhoudingen. "Maar in andere gevallen wordt de medezeggenschap flink op haar plek gezet. Van alle universiteiten heeft de student in Nijmegen de minste bevoegdheden, daar moeten we nu een punt van maken." Jammer dat dit onvoldoende gebeurt, vindt ze. Bestuurders, reik je handen uit naar de actievoerders! "Ik hoor vooral veel onderlinge scepsis, maar de handen moeten ineen. Deze beweging in Nijmegen verdient een kans."

ACTIEKLIMAAT

november 2013

Het **PLATFORM H.NU** ziet het levenslicht. Het platform richt zich tegen de toenemende individualisering binnen universiteiten en roept op tot meer solidariteit. Tot vandaag hebben zich 500 ondertekenaars bij het platform geschaard, waaronder nu ook Nijmegenaren. Radboud-wetenschapssocioloog **WILLEM HALFFMAN** is een van de trekkers.

15 november 2013

De Vakbond voor de Wetenschap, VAWO, viert zijn gouden jubileum met een congres op de Uithof in Utrecht. De Nijmeegse hoogleraar **KLAAS LANDSMAN** houdt een rede waarin hij zich kritisch uitlaat over het financieringssysteem van onderzoek. In het hieropvolgende essay vat hij het samen met een Bijbeltekst: 'Want wie heeft zal nog meer krijgen, en wel in overvloed, maar wie niets heeft, hem zal zelfs wat hij heeft nog worden ontnomen (Mattheus 25:29)'.

26 mei 2014

Een aantal Nijmeegse wetenschappers geeft de aanzet tot '**DE STAAT VAN DE UNIVERSITEIT**', een initiatief waarin bestuurders en studenten 'op zoek gaan naar nieuw vertrouwen'. Er is een goed bezocht debat en op het podium doen de deelnemers hun best, maar van deze staat wordt daarna weinig meer vernomen.

HANS RADDER:**'Actiepunten niet laten verwaaien'**

De onvrede is niet van vandaag of gisteren.

Hans Radder, voorman van Platform H.NU, gaat terug naar twaalf jaar geleden, toen hij als hoogleraar aan de VU al debatten voerde over de economisering van de universiteiten. Het is sindsdien niet meer stil geworden, met debatten en optredens in de media.

Radder vertelt wat er veranderde in 2013:

"We beseften dat, wilden we echt iets veranderen, we politiker moesten worden. Daarom hebben we het Platform opgericht en de Tweede Kamer opgezocht." Met succes, althans: er kwam een gesprek met de vaste commissie OCW van de Kamer, maar de opkomst van Kamerleden was veelzeggend, treurt Radder: vijf! "In het parlement vinden ze wetenschap een moeilijk thema. Kamerleden kunnen er publiekelijk niet mee scoren."

Het zal volgens Radder helpen als de partijen samenwerken. "Daarom ben ik zo blij met onze petitie ('Naar een andere Universiteit', red.) waar zich deze maand

zestien partijen bij hebben aangesloten." Radder is verheugd dat ook de Abvakabo op de wagen is gesprongen, gezien een van de centrale actiepunten van H.NU: minder tijdelijke contracten op de universiteiten. Radder steunt de bezettingen door studenten. "Als argumenten kennelijk niet meer tellen, is actie vereist". Radder ziet de grootste actiebereidheid bij studenten en de wat oudere wetenschappers: het middensegment heeft domweg te veel te verliezen, juist vanwege hun onzekere baangaranties.

Mooi, zo'n lenteverbond van studenten en 'jongere ouderen', zegt Radder, die overigens waarschuwt voor lentes. "In 2011 dachten ze in Egypte ook dat de lente was aangebroken, maar voor je het weet is de geest weer terug in de fles." De punten moeten snel concreet worden, beveelt hij aan, nog vóór de zomer. Aan H.NU zal het niet liggen, getuige het eerste actiepunt: 'Van 60 naar 80 procent vaste aanstellingen!'

26 mei 2014

Op 26 mei 2014 zijn er twee debatten. Het **PROMOVENDI-OVERLEG NIJMEGEN** (PON) komt die avond samen met het Radboud Postdoc Netwerk (RPN) en de VAWO, om te ageren tegen de **'PROMOVENDI-FABRIEK EN WEGWERP-WETENSCHAPPERS'**.

6 juni 2014

Waartoe is de universiteit op aarde? Met deze vroom klinkende vraag gaat in Amsterdam een gezelschap van studenten, hoogleraren en beleidsmakers in discussie tijdens de **NACHT VAN DE UNIVERSITEIT**. Insteek: met scherpe debatten en zinvolle colleges de universiteit haar waarde teruggeven.

9 januari 2015

De inspanningen van H.NU hebben geresulteerd in de petitie **'NAAR EEN ANDERE UNIVERSITEIT'**, tijdens een bijeenkomst aan de VU aangeboden aan de Tweede Kamer. Zeventien organisaties hebben het schotschrift ondertekend. Drie eisen: 1) van 60 naar 80 procent vaste aanstellingen, 2) van outputfinanciering naar inhoudelijke beoordeling en 3) medezeggenschap van gunst naar recht.

13 februari 2015

Actie! Studenten in Amsterdam bezetten het **BUNGE-HUIS**, een gebouw van de faculteit geesteswetenschappen die volgens de bezetters wordt afgeknepen. De eisen zijn breder: het gaat om de inrichting van een **'NIEUWE UNIVERSITEIT'**, waar de studenten en onderzoekers zelf de baas zijn over de academische gemeenschap. Bemiddelingspogingen met de geplaagde UvA-baas Louise Gunning lopen spaak, met als sluitstuk de ontruiming door de politie.

17 februari 2015

Science in Transition stapt op de zegekar van de Amsterdamse bezetters, maar in de open brief om **SOLIDARITEIT TE BETUIGEN** wil SiT vooral haar eigenheid markeren. De studenten krijgen een lesje over de systeemanalyse als pijler onder hun onvrede. 'Het heeft geen zin bestuurders aan te vallen als je geen vat krijgt op de achterliggende management-systematiek, geldstromen en verdeelsleutels.' Of het de actie heeft geholpen, weten we niet.

MARIJTJE JONGSMA:

'Verbaasd dat het zo lang heeft geduurd'

Het momentum om de misstanden bij de universiteiten aan te pakken is niet begonnen op het moment dat het Bungehuis werd bezet, dat momentum was er al geruime tijd, volgens Marijtje Jongma, voorzitter van de Vakbond voor Wetenschap (VAWO). En dan heeft het nóg lang geduurd voordat de studenten de barricaden op gingen. "De universiteiten hebben ernstige problemen. Zo was in 2000 de rijksbijdrage per student 19.600 euro en in 2014 nog maar 14.300 euro. Dat heeft invloed op de onderwijskwaliteit," legt Jongma uit. "Universiteiten worden steeds bedrijfsmatiger bestuurd. Het is de vraag of het toenemende marktgerichte denken het onafhankelijke wetenschappelijke onderwijs en onderzoek ten goede komt."

Hoe kijkt de VAWO aan tegen de acties in Amsterdam? "Ik vind het goed dat de studenten de barricaden op zijn gegaan. Ik houd de vorderingen in de gaten." Geven de

actievoerders de VAWO nieuwe vleugels? "Op dit moment wordt vanuit zeer verschillende geledingen kritiek geuit op de huidige situatie. Het is nu van belang samen op te trekken om veranderingen teweeg te brengen." De dialoog aangaan, onderhandelen en vooral de krachten bundelen, zijn goede manieren om veranderingen voor elkaar te krijgen, zegt Jongma. "Neem nou de tijdelijke aanstellingen. Daarover werden in het verleden geen concrete afspraken gemaakt in de collectieve arbeidsvoorwaarden. Nu hebben de vier vakbonden nauw samengewerkt om met de VSNU afspraken te maken over het terugdringen van het percentage tijdelijke aanstellingen." En dan kan het best snel gaan. "Tussen het aanklaarten van het probleem en de concrete afspraken hierover, zat anderhalf tot twee jaar. Het is een kwestie van de schouders eronder zetten."

25 februari 2015

Een protestmars in Amsterdam mondt uit in de bezetting van **HET MAAGDENHUIS**. Een paar dagen later sluit een groep van tweehonderd wetenschappers zich aan, onder de noemer **RHETHINK**. Een greep uit het eisenpakket: decentralisering van bestuur, verkiezingen bij aanstelling van de belangrijkste bestuurders, terugkeer van 'echte macht' bij de gekozen organen en een 'herroepingsrecht' voor de studenten- en ondernemingsraad, om bestuursbenoemingen terug te draaien.

2 maart 2015

Oprichting van de Nieuwe Universiteit Nijmegen, met als voorlopige apotheose een debat op woensdag 4 maart – uitgeroepen tot **'LANDELIJKE ACTIEDAG'** – over de vertaling van de Amsterdamse onvrede naar Nijmegen. De verschillende studentengroeperingen weten de handen niet ineen te slaan.

12 maart 2015

In een open brief neemt H.NU afstand van de Vereniging van Nederlandse Universiteiten VSNU. De laatste is volgens het Platform te **LAFHARTIG OVER DE PROTESTEN**. Bestuurders, steek de hand in eigen boezem en wijs niet steeds op Den Haag, zo luidt het. Het zijn toch echt de universiteiten zelf die er een potje van maken – zie het beleid met al die losse contracten en de regelingen voor de medezeggenschap.

